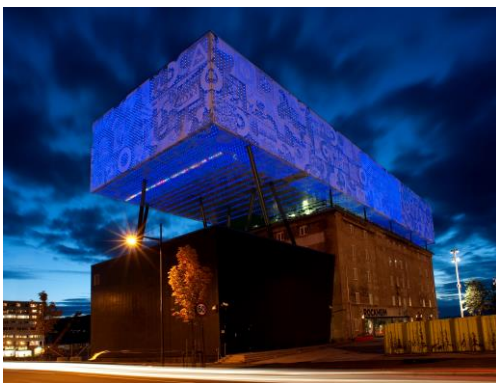

Økonomiske ringvirkninger av kunst og kultur for Trondheim

Byutviklingskonferansen 16.11.2017
Per Ståle Knardal, førsteamanuensis NTNU Handelshøyskolen
NTNU Center for Sport and Culture Management Research

Hvordan ser kunst- og kultursektoren ut i Trondheim?

Typer virksomheter

Selskapsform	Antall	Andel
Enkeltpersonforetak	218	49 %
Aksjeselskap	116	26 %
Forening/lag/innretning	59	13 %
Stiftelse	18	4 %
Andre selskapsformer	33	7 %
Sum	444	100 %

Økonomiske nøkkeltall

Omsetning	1 536 454 691
Antall ansatte	2 718
Driftsresultat	70 121 674
Årsresultat	54 099 148
Lønnskostnad	640 800 195

De største virksomhetene

Virksomhetsnavn	Omsetning	Antall ansatte
Museene i Sør-Trøndelag as	250 429 000	409
Trondheim kino AS	145 144 000	116
NTNU vitenskapsmuseet	142 949 000	194
Trondheim symfoniorkester	134 352 000	122
Trøndelag teater as	119 886 000	217
Trondheim concerts AS	70 589 000	0
Trondheim kommunale kulturskole	57 800 051	346
Olavsfestdagene i Trondheim	35 712 000	8
Trondheim folkebibliotek	33 000 000	83
Vitensenteret	32 182 000	51
	1 022 043 051	1546
	67 %	57 %

Økonomiske ringvirkninger

Tre hovedkategorier

1. Konsumentverdi, som viser til den verdien en kulturaktivitet har både for faktiske brukere og ikke brukere.
  - Billettsalg er den mest observerbare indikatoren, mens konsumentoverskudd er en annen, mindre observerbar indikator. Sistnevnte måler forskjellen mellom det en konsument er villig til å betale for en vare og det de faktisk betaler.
2. Langsiktige virkninger på produktivitet og økonomisk utvikling.
  - Dette inkluderer blant annet verdistigninger på eiendom og reduserte lønnsutgifter som følge av at arbeidstakere er villig til å arbeide for lavere lønn i områder som har et mangfoldig kulturtilbud.
3. Kortsiktig økning i den økonomiske aktiviteten
  - Målt i produksjon, inntekt og arbeid i et område som følge av at kulturaktiviteter genererer økt tilstrømming av midler inn i regionen.

Økonomiske ringvirkninger av kunst- og kulturvirksomhet

Omsetning for virksomhetene
(lønn, kjøp av varer og tjenester)

Omsetning for andre virksomheter – skapt
av publikum

V
I
R
K
N
I
N
G
E
R
M
A
V
P
U
B
L
I
K
U
M

VIRKSOMHET	ANTALL BESØKENDE
PSTEREO	31 000
OLAVSFESTDAGENE	34 100
TRONDHEIM KAMMERMUIKKFESTIVAL	6 000
KOSMORAMA	22 222
TRONDHEIM CONCERTS	80 000
SUM BESØKENDE	173 322
VIRKNINGER AV PUBLIKUM	
ANDEL TILREISENDE I PROSENT	32 %
ANTALL TILREISENDE	55 463
ANTALL HOTELLDØGN	50 338
FORBRUK PER PUBLIKUM EKS. OVERNATTING	2 777
PRIS HOTELL	1 000
RINGVIRKNING OVERNATTING	50 337 645
RINGVIRKNING FORBRUK	154 020 862
SUM RINGVIRKNINGER	204 358 508

Virkninger av omsetning

Lønnskostnader = 641 mill.

Kjøp av varer og tjenester lokalt (noe lekkasje)

Andre utgifter = 930 mill.
(NB – estimat!)

- Utstyr
- Materiell
- Kulturfaglige tjenester
- Andre tjenester
- Honorarer
- Reise
- Markedsføring
- Andre driftskostnader
- Investeringer

Omsetning for virksomhetene: Offentlig støtte

VIRKSOMHET	OMSETNING	OFFENTLIG STØTTE	ANDEL
MUSEENE I SØR-TRØNDELAG AS	250 429 000	210 408 690	84 %
TRONDHEIM KINO AS	145 144 000	0	0 %
NTNU VITENSKAPSMUSEET	142 949 000	92 178 000	64 %
TRONDHEIM SYMFONIORKESTER	134 352 000	123 231 000	92 %
TRØNDELAG TEATER AS	119 886 000	99 819 000	83 %
TRONDHEIM CONCERTS AS	70 589 000	0	0 %
TRONDHEIM KOMMUNALE KULTURSKOLE	57 800 051	43 835 937	76 %
OLAVSFESTDAGENE I TRONDHEIM	35 712 000	17 028 512	48 %
TRONDHEIM FOLKEBIBLIOTEK	33 000 000	30 615 000	93 %
VITENSENTERET	32 182 000	6 900 000	21 %
	1 022 043 051	624 016 139	61 %

Økonomiske ringvirkninger av kunst- og kulturvirksomhet

Omsetning for virksomhetene

Lønn til ansatte

Overskudd til eiere

Skatt

Kjøp av varer og tjenester

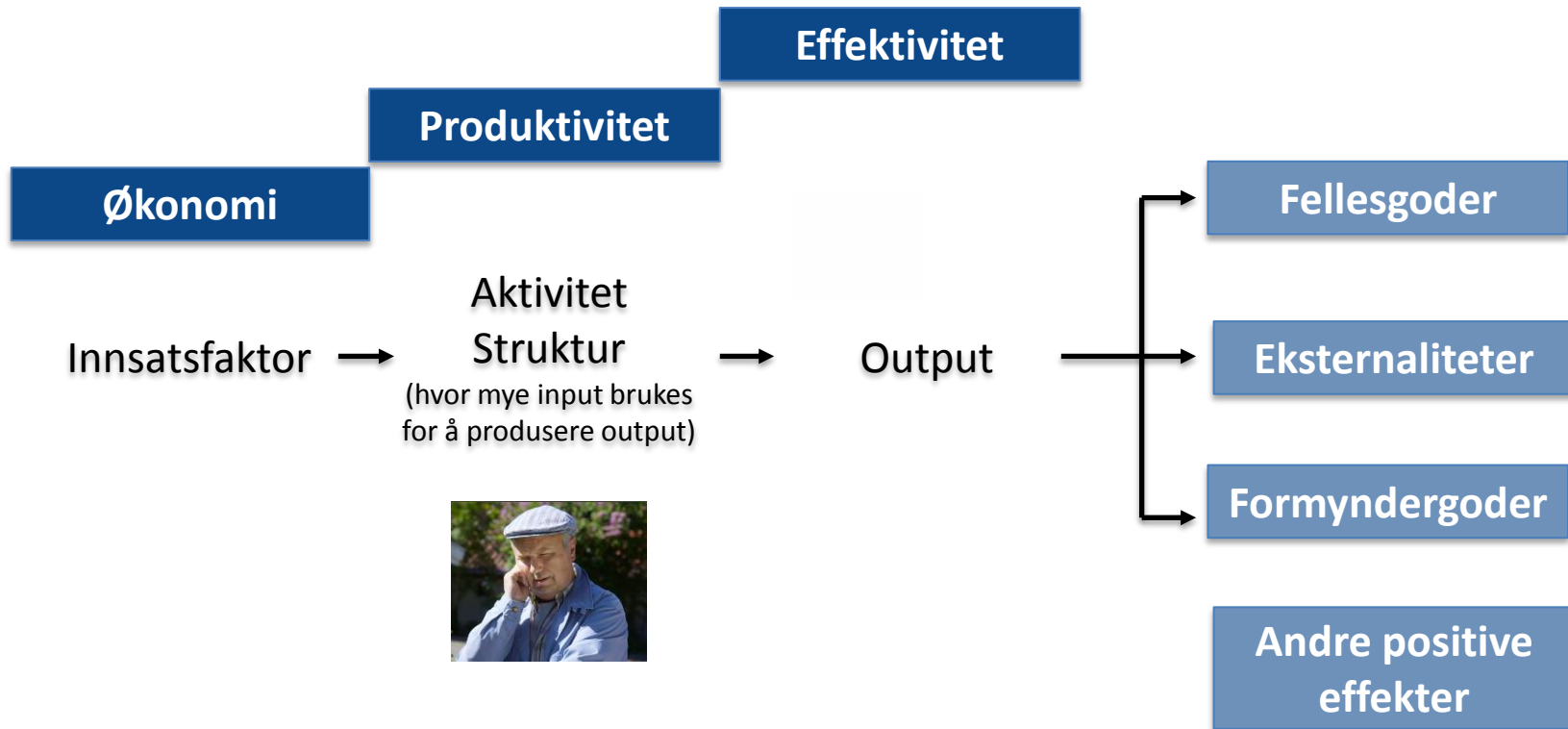
Omsetning for andre virksomheter
– skapt av publikum

Problemet med ringvirkningsanalyser

- Har vært gjort forsøk på beregning av den økonomiske betydningen av kunst og kultur siden 1970-tallet
  - Economic impact
  - «Storhetstid» på 1980-tallet
- Economic impact analyser har mistet status
  - Store metodiske problemer
    - Forutsetter ledig kapasitet - Fortrengingseffekter (fortrenger annen aktivitet)
    - Multiplikatorer – effekt av økonomien i kjeden – lekkasjer (svært områdespesifikt)
- Dreier debatten rundt kunst og kultur i en instrumentell retning
  - Dreier seg om produktivitet
  - Reduksjonisme – tallenes tale

Kunst og produktivitet

Fellesgoder

- Goder som ikke blir brukt opp
  - Mitt bruk utelukker ikke andres bruk
- Ikke rivaliserende og ikke ekskluderende
- Kunst i offentlige rom

Eksternaliteter

- Gevinster som aktørene ikke blir økonomisk godskrevet
  - Markedet tar ikke hensyn til dette
  - Kan være vanskelig å måle
- Eks. biavl – nabobonden kan oppnå en rikere fruktsesong som følge av dette
- Innkjøpsordningen
  - «styrke norsk skriftkultur og opprettholde et variert og kvalitetspreget litteraturtilbud...»

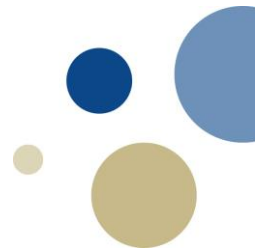

Formyndergoder

- Goder som myndigheten anser å være bra for folk – uavhengig av om folk ønsker dem eller ikke
- Dyrevern, kontroll med kjøp og besittelse av våpen
- Innen kultur:
  - Se Ibsen
  - Høre klassisk musikk

Andre positive effekter

- Gir folk opplevelser
  - Kultur er ikke først og fremst for hotellene, men hyggelig fest for lokalbefolkningen (annerledes for London)
- Det andre fellesskapet (Tjora)
- Identitet
- Tradisjon
- Meg som menneske - helse
- Osv.....

«Ja til mer kunst og kultur i byutviklingen!!!»

(men la oss ikke redusere kunsten og kulturen tall)

TAKK FOR MEG!

per.s.knardal@ntnu.no

978 91 882